

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part b item 1223 (26/01/2017).  
1223 Journal of Education, Health and Sport eissn 2391-8306 7

© The Authors 2018;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland  
Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non commercial license Share alike.  
(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 02.08.2018. Revised: 18.08.2018. Accepted: 13.09.2018.

## Knowledge about alcohol and alcoholism in a selected group of young people - preliminary

Wiedza na temat alkoholu i choroby alkoholowej w wybranej grupie młodzieży – doniesienie wstępne

**Małgorzata Kardyś<sup>1</sup>, Marianna Charzyńska-Gula<sup>2</sup>,  
Natalia Klimek-Banaczyk<sup>1</sup>, Marzena Plis<sup>1</sup>**

<sup>1</sup>Polish Scientific Student Nurses Association PWSZ them. prof. Stanisław Tarnowski in Tarnobrzeg

<sup>2</sup>State Higher Vocational School. prof. Stanisław Tarnowski in Tarnobrzeg

<sup>1</sup>Studenckie Koło Naukowe Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego PWSZ im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu

<sup>2</sup>Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu

### Streszczenie

Spośród wielu substancji psychoaktywnych, które mogą doprowadzić do uzależnienia, szczególnie istotne miejsce w życiu i obyczajowości młodzieży zajmuje alkohol. Młodzież jest szczególnie podatna na szkodliwe spożywanie alkoholu przede wszystkim z powodu braku wiedzy doświadczenia w jego spożywaniu. Jak wykazały badania, młodzi ludzie pod wpływem alkoholu częściej niż inni biorą udział w bójkach, kłótniach, mają większe ryzyko popadnięcia w konflikty z policją czy prawem. Coraz częściej alkohol staje się jednym z najpoważniejszych problemów w środowisku rówieśniczym nastolatków. Celem pracy była ocena wiedzy na temat alkoholu i choroby alkoholowej w wybranej grupie młodzieży. Zastosowano sondaż diagnostyczny z autorskim kwestionariuszem. Badano 120 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Tarnobrzegu. Wiedza badanej młodzieży na temat alkoholu jest dość dobra (uzyskano średnio wynik 59 %). Prezentowane badania własne wskazują, iż uczniowie wykazali się większą wiedzą w zakresie tematyki alkoholu, niż o chorobie alkoholowej. Istnieje więc potrzeba edukacji zdrowotnej młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu.

**Słowa kluczowe:** wiedza, alkohol, choroba alkoholowa, młodzież

## Summary

Among the many psychoactive substances, which can lead to dependence, particularly important place in the life and customs of youth is alcohol. Young people are particularly susceptible to the harmful use of alcohol primarily because of a lack of knowledge of experience in its consumption. Research has shown that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights, quarrels, they have a higher risk of falling into conflicts with the police or the law. Increasingly, alcohol became one of the most serious problems in teenage peer environment. The aim of the study was to assess the knowledge about alcohol and alcoholism in a selected group of young people. Used diagnostic survey questionnaire of copyright. They studied 120 students of secondary schools and secondary schools in Tarnobrzeg. The present study indicates own that the students showed a greater knowledge of the subject of alcohol, than alcoholism. There is therefore a need for health education and secondary school youth about the consequences of alcohol abuse.

**Keywords:** knowledge, alcohol, alcoholism, youth

## Wstęp

pośród wielu substancji psychoaktywnych, które mogą doprowadzić do uzależnienia, szczególnie istotne miejsce w życiu i obyczajowości młodzieży zajmuje alkohol. Jest on powszechnie akceptowany, gdyż w opinii wielu ludzi pomaga przetrwać "trudne chwile" dając przy tym poczucie: przyjemności, odprężenia oraz pewności siebie [5]. Alkohol jest dla młodych ludzi przede wszystkim środkiem ułatwiającym nawiązywanie znajomości i rozwijanie kontaktów społecznych. Poprawia też samopoczucie i atmosferę wspólnej zabawy. Jest także czynnikiem dzięki, któremu młodzież może pozyskać akceptację rówieśników, dając też poczucie niezależności i dorosłości. Młodzież jest szczególnie podatna na szkodliwe spożywanie alkoholu przede wszystkim z powodu braku doświadczenia w jego spożywaniu. Większość młodych osób nie zdaje sobie sprawy z negatywnych konsekwencji konsumpcji alkoholu takich jak: utrata zdrowia, wypadki, utonięcia, ryzyko popadnięcia w nałóg, zachowania agresywne, przemoc czy też trudności w nauce. Brak wiedzy i pozytywne oczekiwania względem alkoholu sprzyjają obniżeniu wieku inicjacji alkoholowej.[1] Inicjacja alkoholowa jest tym łatwiejsza, że współcześnie praktycznie każda impreza nastolatków jest suto zakrapiana napojami alkoholowymi. Wzrost spożycia alkoholu wśród młodzieży to także konsekwencja łatwego dostępu do alkoholu. Alkohol można kupić praktycznie bez żadnych ograniczeń – ciągle naruszane są przepisy zabraniające sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Postawy wobec alkoholu kształtują także media i spoty reklamowe, które promują filozofię życia koncentrującą się na maksymalizowaniu uczucia przyjemności. Alkohol zaczyna się kojarzyć młodym ludziom z zabawą, radością, fajnym sposobem na spędzenie wolnego czasu i brakiem jakichkolwiek problemów [2]. Wśród motywów młodzieży gimnazjalnej sięgającej po alkohol można wyróżnić: konflikty rodzinne, ciekawość, modę młodzieżową, niepowodzenia osobiste, łatwy dostęp do alkoholu, nudę, brak ciekawych zajęć a także brak poczucia bezpieczeństwa. Jak wykazały badania młodzi ludzie pod wpływem alkoholu częściej niż inni biorą udział w bójkach, kłótniach, mają większe ryzyko popadnięcia w konflikty z policją czy prawem. Coraz częściej alkohol staje się jednym z najpoważniejszych problemów w środowisku rówieśniczym nastolatków.

## **Admission**

Among the many psychoactive substances, which can lead to dependence, particularly important place in the life and customs of youth is alcohol. It is widely accepted, because in the opinion of many people help to survive "hard times" while giving a sense of: pleasure, relaxation and confidence [5]. Alcohol is for the young people primarily means to facilitate networking and knowledge to develop social contacts. Also improves mood and atmosphere of the fun. It is also a factor by which young people can gain the acceptance of peers, give a sense of independence and adulthood. Young people are particularly susceptible to the harmful use of alcohol primarily because of the lack of experience in its consumption. Most young people do not realize the negative consequences of alcohol consumption, such as loss of health, accidents, drowning, risk of falling into addiction, aggressive behavior, violence or learning difficulties. Lack of knowledge and positive expectations regarding alcohol contribute to lowering the age of alcohol initiation. [1] Initiation alcohol is the easier, that today virtually every event is richly oiled teen alcoholic beverages. The increase in alcohol consumption among young people is also a consequence of easy access to alcohol. Alcohol can buy virtually no restrictions - is constantly violated laws prohibiting the sale of alcohol to minors. Attitudes towards alcohol also shape the media and commercials that promote a philosophy of life that focuses on maximizing feelings of pleasure. Alcohol begins to associate young people with fun, joy, a nice way to spend free time and the lack of any problems [2]. Among the motives of up to junior high school students for alcohol can be distinguished: family conflicts, curiosity, youth fashion, personal failures, easy access to alcohol, boredom, lack of interesting activities as well as insecurity. Research has shown that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights, quarrels, they have a higher risk of falling into conflicts with the police or the law. Increasingly, alcohol became one of the most serious problems in teenage peer environment. Among the motives of up to junior high school students for alcohol can be distinguished: family conflicts, curiosity, youth fashion, personal failures, easy access to alcohol, boredom, lack of interesting activities as well as insecurity. Research has shown that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights, quarrels, they have a higher risk of falling into conflicts with the police or the law. Increasingly, alcohol became one of the most serious problems in teenage peer environment. Among the motives of up to junior high school students for alcohol can be distinguished: family conflicts, curiosity, youth fashion, personal failures, easy access to alcohol, boredom, lack of interesting activities as well as insecurity. Research has shown that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights, quarrels, they have a higher risk of falling into conflicts with the police or the law. Increasingly, alcohol became one of the most serious problems in teenage peer environment. They have a higher risk of falling into conflicts with the police or the law. Increasingly, alcohol became one of the most serious problems in teenage peer environment. They have a higher risk of falling into conflicts with

the police or the law. Increasingly, alcohol became one of the most serious problems in teenage peer environment.

### **Cel**

Celem pracy była ocena poziomu wiedzy na temat alkoholu i choroby alkoholowej w wybranej grupie młodzieży. Badania skoncentrowano na ustaleniu odpowiedzi na następujące pytania: Czy młodzież ma świadomość tego, czym jest alkohol i czy łączy jego charakterystykę z chorobą alkoholową? Cele szczegółowe badań odnosiły się do następujących pytań:

Jaki gatunek alkoholu jest najpopularniejszy wśród badanych uczniów?

Jakie są główne źródła wiedzy młodzieży na temat alkoholu i choroby alkoholowej?

Jaki jest poziom wiedzy młodzieży na temat skutków nadużywania alkoholu?

Czy uczniowie rozmawiają z swoimi rodzicami na tematy związane z spożywaniem alkoholu i konsekwencjami jego konsumpcji?

### **Objective**

The aim of the study was to assess the level of knowledge about alcohol and alcoholism in a selected group of young people. The research focused on finding answers to the following questions: Is the youth is aware of what alcohol is and that combines the characteristics of alcoholism? The specific objectives of the research referred to the following questions:

What kind of alcohol is the most popular among the surveyed students?

What are the main sources of knowledge of young people about alcohol and alcoholism?

What is the level of knowledge of young people on the effects of alcohol abuse?

Do students talk with their parents on topics related to alcohol consumption and the consequences of its consumption?

### **Material i metody**

Badanie zostało przeprowadzone od lutego do marca 2018 roku. Grupę badaną stanowiło 120 uczniów uczęszczających do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Tarnobrzegu. Respondenci zostali poinformowani o anonimowości, celu i przebiegu przeprowadzonego badania. Kryterium włączenia do badania był wiek 15-17 lat. Młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna wyrażająca chęć i dobrowolną zgodę wzięcia udziału w badaniu otrzymała autorski kwestionariusz ankiety. Składał się on z dwóch części i metryczki. Część pierwsza zawierała 2 pytania otwarte, 18 pytań zamkniętych oraz 3 pytania wielokrotnego wyboru; łącznie 23 pytania. Część druga zawierała 40 twierdzeń prawda / fałsz. Po odrzuceniu kwestionariuszy, które zawierały istotne braki, do analizy zakwalifikowane zostały wyniki 113 osób ( 42 dziewcząt i 67 chłopców). W analizie statystycznej wykorzystano test chi – kwadrat i przyjęto poziom istotności  $p < 0,05$ .

### **Material and methods**

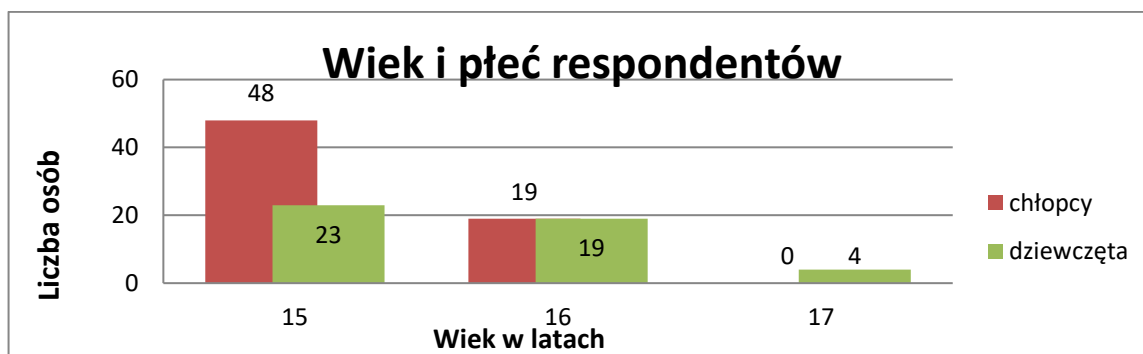
The survey was conducted from February to March 2018 year. Study group consisted of 120 students attending middle and high school in Tarnobrzeg. Respondents were informed about anonymity, and to conduct the audit. The inclusion criteria were age 15-17 years. Upper secondary and secondary school

students expressing a desire and voluntary consent to participate in the study received the original questionnaire. It consisted of two parts and specifications. The first part contained two open questions, 18 closed questions and 3 multiple choice questions; a total of 23 questions. The second part contained 40 propositions true / false. After the rejection of the questionnaires, which contained significant deficiencies, qualified for the analysis of the results of 113 patients (42 girls and 67 boys).

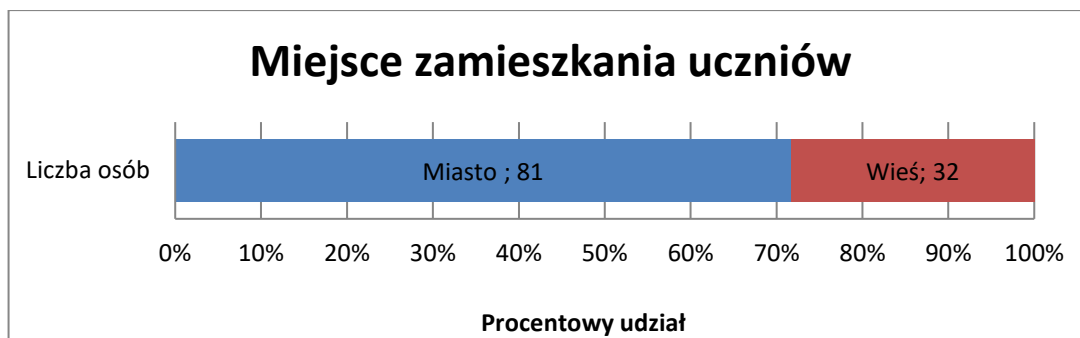
## Wyniki

Łączna liczba uczniów poddanych badaniu to 113 osób w wieku 15-17 lat, w tym 59,29 % (67) ogółu badanych stanowili chłopcy i 40,71% (46) ankietowanych stanowiły dziewczęta. Wśród badanych osób było 71,68% mieszkańców miast (81) i 28,32% (32) mieszkańców wsi. Wyniki w tym zakresie obrazuje wykres nr 1 i 2.

Wykres 1. Wiek i płeć ankietowanych osób



Wykres nr 2. Miejsce zamieszkania uczniów



Na pytanie pierwsze „ Czy wiesz co to jest alkohol ?” ponad połowa badanych osób 59,28% (67) odpowiedziała , że „tak”; 15,78% (17) „raczej tak”; 17,69% (20) „raczej nie”, zaś tylko 8,08% (8) uczniów nie posiada wiedzy czym jest alkohol. Analiza statystyczna wykazała, że płeć miała wpływ na wybraną przez ucznia odpowiedź. Dziewczęta nieco częściej niż chłopcy nie wiedziały czym jest alkohol i wyraźnie częściej były niepewne tego czym jest ta substancja. Wynik testu Chi – kwadrat jest istotny statystycznie, gdyż przy istotności  $p < 0,05$ , i  $p = 0,05$ ;  $\chi^2 = 3,84$ . Rozkład udzielonych odpowiedzi obrazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Świadomość pojęcia "alkohol" a płeć badanych uczniów

Czy wiesz, co to jest alkohol ?				
	Chłopcy		Dziewczęta	
	N	%	N	%
<b>Tak</b>	37	32,74	30	26,54
<b>Raczej tak</b>	7	6,94	10	8,84
<b>Raczej nie</b>	15	13,27	5	4,42
<b>Nie</b>	8	7,07	1	1,01

$\chi^2 = 3,84$ ,  $p = 0,05$  przy istotności  $p < 0,05$ ; .

Jednakże próba podania własnej definicji alkoholu (pytanie: *Alkohol według Ciebie to?*) wypadła bardzo źle. Gimnazjaliści mają znikomą wiedzę na ten temat. Tylko 23% ankietowanych wybrało poprawne odpowiedzi. Natomiast na pytanie „Co to jest choroba alkoholowa?“, aż 68% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi, że jest to przymus picia alkoholu. Następnie tylko 30% respondentów poprawnie zaznaczyło odpowiedzi, że człowiekiem, który jest uzależniony od alkoholu jest ten, który pije alkohol raz w tygodniu.

W badaniu dotyczącym alkoholi jakie znają badani uczniowie ustalono, że 100% uczniów zna piwo, następnie wino (79%), wódkę (65%). Jednak, gdy uczniowie mieli ocenić *Jakie alkohole Twoim zdaniem są najgroźniejsze?* najczęściej wskazywanym rodzajem alkoholu była wódka. Nikt z ankietowanych osób nie wymienił wina czy szampana jako tego rodzaju alkoholu, który może być zagrożeniem dla zdrowia. W pytaniu „Czy Twoim zdaniem alkohol szkodzi?“, aż 86,7% respondentów odpowiedziało, że twierdząco. potwierdzając tym samym stosunkowo wysoka świadomość zagrożeń zdrowotnych związanych z alkoholem. Najczęstszym źródłem wiedzy młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej na temat alkoholu są koledzy i koleżanki, Internet, telewizja, rodzeństwo, a także kolega / koleżanka, która spożywa alkohol. Do najczęstszych motywów młodzieży sięgających po napoje alkoholowe według badanych osób zaliczamy: konflikty rodzinne (61%), ciekawość (59%), brak poczucia bezpieczeństwa (51%) oraz łatwy dostęp do alkoholu (39,8%). Zdecydowana większość uczniów – 74 osoby (65%), potwierdziła, że młodzi ludzie pod wpływem alkoholu częściej niż inni biorą udział w bójkach i kłótniach. Większą wiedzę wykazali się chłopcy, co potwierdza wynik ( $\chi^2 = 10,23$ ,  $p = 0,006$  przy istotności  $p < 0,05$ ) testu  $\chi^2$  potwierdzają istotność statystyczną. Wynik ten obrazuje tabela nr 2.

Tabela 2. Związek alkoholu z udziałem młodych osób w bójkach i kłótniach - a płeć uczniów ?

Czy to prawda, że młodzi ludzie pod wpływem alkoholu częściej niż inni biorą udział w bójkach i kłótniach?				
	Chłopcy		Dziewczęta	
	N	%	N	%
<b>Tak</b>	36	31,85	38	33,62
<b>Nie</b>	16	14,15	5	4,42
<b>Nie wiem</b>	15	13,27	3	2,65

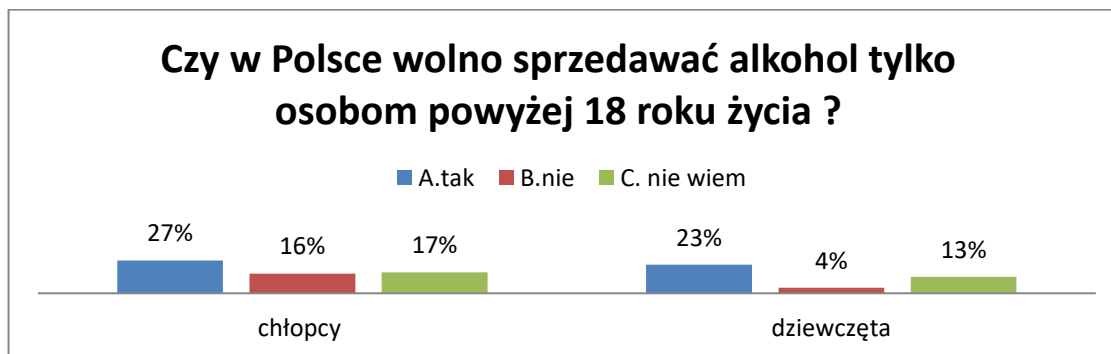
$\chi^2 = 10,23$ ,  $p = 0,006$  przy istotności  $p < 0,05$

Ponad połowa ankietowanych, (58 uczniów) potwierdziła fakt, że młodzież w wieku 15 – 17 lat, która pija alkohol, ma większe ryzyko popadnięcia w konflikty z policją. Niekorzystne wyniki wykazało pytanie dotyczące „Czy kiedykolwiek piłaś / piłeś alkohol?“. Zdecydowana większość uczniów – 76,1% przyznała się, że sporadycznie spożywa alkohol. Oznacza to, że wśród badanych uczniów wiek inicjacji alkoholowej rozpoczyna się w wieku 15 lat. Jak wykazały badania, picie alkoholu jest problemem w środowisku rówieśniczym respondentów. Tylko 45 osób (29 chłopców i 16 dziewcząt) posiada elementarną wiedzę na temat następstw picia alkoholu. Za najgorsze z nich uczniowie uznali: konflikt z prawem (61,9%), osamotnienie

(50%), konflikty rodzinne (34%) i niepowodzenia szkolne. Niestety, ponad 68% badanych uczniów nie wie, gdzie alkoholik może uzyskać pomoc w terapii choroby alkoholowej. Tylko nieliczna grupa osób podała, że mogą to być grupy Anonimowych Alkoholików, pedagodzy lub też inne grupy wsparcia.

W Polsce wolno sprzedawać alkohol tylko osobom powyżej 18. roku życia. Tę kwestię reguluje Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi [10]. Z analizy pytania „ Czy w Polsce wolno sprzedawać alkohol tylko osobom powyżej 18 roku życia ? „, wynika, że wiedza o tej granicy wiekowej wśród badanych uczniów jest bardzo mała. Aż 56 osób (50%) mylnie uważa, że wolno nieletniemu sprzedać alkohol; 30 % nie ma zdania na ten temat, a tylko 20 % udzieliło prawidłowej odpowiedzi „nie”. Szczegółowe wyniki na ten temat obrazuje wykres nr 3.

Wykres 3. Czy w Polsce wolno sprzedawać alkohol tylko osobom powyżej 18 r. ż.? a płeć badanych uczniów



Badana młodzież przyznaje, że często zdarza się, że w ich środowisku rówieśniczym nieletnia osoba kupiła alkohol. Uczniowie uważają, że dostęp do informacji o alkoholu i chorobie alkoholowej powoduje wzrost wiedzy, co w rezultacie ostrzega przed śmiertelnym nałogiem (57%), pozostała część uczniów uważa że, jest to posiadanie takiej wiedzy może budzić niezdrowe „zainteresowanie i ciekawość, co może doprowadzić do uzależnienia”. Uczniowie niemal wszyscy uznali, że często mogą porozmawiać z rodzicami, gdy mają kłopoty. (zawsze lub często – chłopcy 37%, dziewczęta 33%). Jednak na pytanie *Czy rodzice rozmawiali z Tobą o problemach jakie mogą wyniknąć z picia alkoholu przez młodych ludzi?*, aż 98 z 113 osób odpowiedziało, że rodzice nie rozmawiają z nimi na takie tematy. Bardzo niepokojący jest wynik wskazujący na przyzwolenie na picie alkoholu, które przejawiają rodzice badanej młodzieży. Badana młodzież w dużej części jest bowiem przekonana, że zanim ukończy 18 lat rodzice pozwolą im spożywać alkohol. Tak twierdzi aż 71 % ankietowanych. Szczegółowe wyniki na ten temat obrazują tabele nr 3,4,5,6 i 7.

Tabela 3. Zjawisko sprzedaży alkoholu w środowisku nieletnich osób – a płeć badanych

Czy w twoim środowisku zdarzyło się (widziałeś), aby młody człowiek (poniżej 18 lat) kupił alkohol?				
	Chłopcy		Dziewczęta	
	N	%	N	%
<b>Tak</b>	48	42,47	23	20,35
<b>Nie</b>	19	16,81	23	20,35
<b>Nie wiem</b>	0	0	0	0

$\chi^2 = 4,33$   $p = 0,11$  przy istotności  $p < 0,05$

Tabela 4. Dostęp do informacji o alkoholu i chorobie alkoholowej – a płeć uczniów

<i>Dostęp do informacji o alkoholu i chorobie alkoholowej powoduje twoim zdaniem:</i>				
	<b>Chłopcy</b>		<b>Dziewczęta</b>	
	N	%	N	%
<b>Zainteresowanie i ciekawość, co może doprowadzić do uzależnienia</b>	29	25,66	19	16,81
<b>Wzrost wiedzy, co w rezultacie ostrzega przed śmiertelnym nalogiem</b>	38	33,62	27	23,89

$x^2 = 0,03$   $p = 0,86$  przy istotności  $p < 0,05$

Tabela 5. Wsparcie emocjonalne rodzin gimnazjalistów a płeć badanych osób

<i>Gdy masz kłopoty, jest Ci smutno, czy możesz porozmawiać o tym z rodzicami (matką lub ojcem)?</i>				
	<b>Chłopcy</b>		<b>Dziewczęta</b>	
	N	%	N	%
<b>Zawsze</b>	30	26,54	13	11,50
<b>Często</b>	11	9,73	14	12,38
<b>Czasami</b>	11	9,73	10	8,84
<b>Rzadko</b>	7	6,19	2	1,76
<b>Nigdy</b>	8	7,07	7	6,19

$x^2 = 4,79$   $p = 0,09$ , przy istotności  $p < 0,05$

Tabela 6. Częstość rozmów rodziców z dziećmi na temat spożywania alkoholu.

<i>Czy rodzice rozmawiali z Tobą o problemach, jakie mogą wynikać z picia alkoholu przez młodych ludzi?</i>				
	<b>Chłopcy</b>		<b>Dziewczęta</b>	
	N	%	N	%
<b>Tak</b>	7	6,19	8	7,07
<b>Nie</b>	60	53,09	38	33,62

$x^2 = 3,23$ ,  $p = 0,16$  przy istotności  $p < 0,05$

Tabela 7. Przyzwolenie rodziców na spożywanie alkoholu ich dzieci poniżej 18 roku życia - a płeć respondentów.

<i>Jak sądzisz, czy rodzice pozwolą Ci pić alkohol zanim ukończysz 18 lat?</i>				
	<b>Chłopcy</b>		<b>Dziewczęta</b>	
	N	%	N	%
<b>Tak</b>	48	42,47	32	28,31
<b>Nie</b>	10	8,84	6	5,30
<b>Nie wiem</b>	9	7,96	8	7,07

$x^2 = 1,13$ ,  $p = 0,28$  przy istotności  $p < 0,05$



Kolejnym etapem badania młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej była ocena wybranych elementów wiedzy na temat alkoholu i choroby alkoholowej. Zastosowano test 40 zdań twierdzących - prawdziwych i fałszywych. Uzyskane wyniki były wyraźnie zróżnicowane. Obrazuje to poniższa tabelka.

Tabela Nr 8. test 40 zdań twierdzących - prawdziwych i fałszywych.

Nr pytania		Treść pytania		Prawda				Fałsz			
				Dziewczęta		Chłopcy		Dziewczęta		Chłopcy	
				N	%	N	%	N	%	N	%
1.	Z choroby alkoholowej łatwo można się wyleczyć.	13	11,50	31	27,43	33	29,20	36	31,86		
2.	Alkoholizm powoduje utratę kontroli nad własnym zachowaniem	40	35,40	48	42,48	6	5,31	19	16,81		
3.	Choroba alkoholowa ma negatywny wpływ na życie rodzinne	40	35,40	56	49,56	6	5,31	11	9,73		
4.	Alkoholik może nauczyć się pić w sposób kontrolowany.	29	25,66	47	41,59	17	15,04	20	17,70		
5.	Mężczyźni szybciej uzależniają się od kobiet.	18	15,93	33	29,20	28	24,78	34	30,09		
6.	Istnieje skuteczne lekarstwo na chorobę alkoholową.	31	27,43	31	27,43	15	13,27	36	31,86		
7.	Człowiek, który pije alkohol to alkoholik.	24	21,24	27	23,89	22	19,47	40	35,40		
8.	Choroba alkoholowa powoduje kłopoty w pracy zawodowej.	44	38,94	53	46,90	2	1,77	14	12,39		
9.	Alkohol jest bardziej szkodliwy dla nastolatka niż czterdziestolatka.	25	22,12	40	35,40	21	18,58	27	23,89		
10.	Alkohol to środek odurzający silnie wpływający na psychikę, funkcjonowanie organizmu i zachowanie człowieka.	35	30,97	49	43,36	11	9,73	18	15,93		
11.	Uzależniony od alkoholu nie odpowiada za swoje czyny.	2	1,77	13	11,50	44	38,94	54	47,79		
12.	Kierowca, który wypije przed podróżą pół piwa nie jest pod wpływem alkoholu.	23	20,35	30	26,55	23	20,35	37	32,74		
13.	Pijące alkohol nastolatki łatwiej popadają w alkoholizm niż dorośli	30	26,55	29	25,66	16	14,16	38	33,63		
14.	Choroba alkoholowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się w to wtrącać.	29	25,66	34	30,09	17	15,04	33	29,20		
15.	Jeśli przed piciem zjesz posiłek, alkohol działa wolniej.	27	23,89	45	39,82	19	16,81	22	19,47		
16.	Można uzależnić się od piwa.	32	28,32	37	32,74	14	12,39	30	26,55		
17.	Choroba alkoholowa wpływa na pogorszenie stanu zdrowia.	22	19,47	18	15,93	24	21,24	49	43,36		
18.	Po wypiciu alkoholu robi się nieraz rzeczy, których się później człowiek wstydzi.	42	37,17	49	43,36	4	3,54	18	15,93		
19.	Po wypiciu alkoholu łatwiej jest przemawiać do grupy ludzi.	21	18,58	35	30,97	24	21,24	30	26,55		
20.	Picie alkoholu sprawia, że ludzie stają się bardziej przyjacielscy.	31	27,43	38	33,63	15	13,27	29	25,66		
21.	Picie alkoholu pozwala nie koncentrować się na problemach domowych, zapomnieć o troskach i kłopotach.	35	30,97	39	34,51	11	9,73	28	24,78		

22.	Alkohol jest silnie działającym czynnikiem, który ułatwia pozytywny odbiór wrażeń i doświadczeń.	28	24,78	44	38,94	18	15,93	23	20,35
23.	Alkohol ułatwia uczenie się.	18	15,93	30	26,55	28	24,78	37	32,74
24.	Choroba alkoholowa oznacza, że jak człowiek zacznie pić to nie może przestać.	21	18,58	32	28,32	25	22,12	35	30,97
25.	Świat jest tak urządony, że ludzie muszą pić, żeby żyć.	17	15,04	36	31,86	29	25,66	31	27,43
26.	Alkoholik, to osoba, która pije codziennie.	24	21,24	31	27,43	22	19,47	36	31,86
27.	Alkohol wpływa na sposób myślenia, mówienia i poruszania się.	39	34,51	59	52,21	7	6,19	8	7,08
28.	Alkoholizm to choroba powodująca różne zaburzenia psychiczne u osoby uzależnionej.	20	17,70	24	21,24	26	23,01	43	38,05
29.	Szybciej można się upić, gdy pije się różne gatunki alkoholu.	32	28,32	46	40,71	14	12,39	21	18,58
30.	Nie jest się alkoholikiem, dopóki nie ma przymusu rannego wypicia alkoholu.	35	30,97	51	45,13	11	9,73	16	14,16
31.	Alkoholik czy alkoholiczka wyrządza krzywdę całej rodzinie.	29	25,66	41	36,28	17	15,04	26	23,01
32.	Alkohol powoduje zab.pamięci, utrudnia przypomnienie czegoś i zapamiętywanie nowych informacji.	42	37,17	57	50,44	4	3,54	10	8,85
33.	Ilość alkoholu zawarta w butelce piwa, lampce wina i kieliszku wódki jest mniej więcej taka sama.	13	11,50	33	29,20	33	29,20	34	30,09
34.	Alkoholicy piją alkohol wyłącznie z powodu słabego charakteru.	32	28,32	34	30,09	14	12,39	33	29,20
35.	Pijani kierowcy częściej powodują wypadki.	19	16,81	25	22,12	27	23,89	42	37,17
36.	Po wypiciu alkoholu człowiek częściej popada w konflikty z prawem.	38	33,63	41	36,28	8	7,08	26	23,01
37.	Alkohol wypity na „pusty żołądek” jest mocniejszy.	32	28,32	55	48,67	14	12,39	12	10,62
38.	Choroba alkoholowa jest na całe życie, ale można nauczyć się nie pić.	27	23,89	25	22,12	19	16,81	42	37,17
39.	Alkohol nie jest trawiony w organizmie tak jak inne pokarmy.	25	22,12	36	31,86	21	18,58	31	27,43
40.	Prawdziwy mężczyzna powinien mieć „mocną głowę”, to znaczy móc dużo wypić.	29	25,66	47	41,59	17	15,04	20	17,70

W pytaniu czy z choroby alkoholowej łatwo można się wyleczyć?, aż 61,06 % (33 dziewcząt i 36 chłopców) ankietowanych odpowiedziało, że jest to twierdzenie fałszywe. 77,88% (40 dziewcząt i 48 chłopców) uczniów uważa, że alkoholizm powoduje utratę kontroli nad własnym zachowaniem, natomiast aż 84,96% (40 dziewcząt i 56 chłopców) potwierdziła fakt, iż choroba alkoholowa ma negatywny wpływ na życie rodzinne. Z kolei tylko 33,74% (17 dziewcząt i 20 chłopców) ankietowanych uważa, że alkoholik nie może nauczyć się pić w sposób kontrolowany. Na twierdzenie „Mężczyźni szybciej uzależniają się od kobiet” odpowiedzi były szacunkowo prawie jednakowe; 45,13% (18 dziewcząt i 33 chłopców) badanych uznała, że to prawda, zaś 54,87%(28 dziewcząt i 34 chłopców), że jest to fałsz. Spośród wszystkich badanych 54,88% (31 dziewcząt i 31 chłopców) uważa, że istnieje skuteczne lekarstwo na chorobę alkoholową, a 46,12% (24 dziewcząt i 27 chłopców) sądzi, że człowiek który pije alkohol to alkoholik. Według 85,84% (44 dziewcząt i 53 chłopców) uczniów choroba alkoholowa powoduje kłopotów pracy zawodowej, alkohol jest bardziej szkodliwy dla nastolatka niż czterdziestolatka 57,52% (25 dziewcząt i 40 chłopców), a tylko 26 % (11 dziewcząt i 18 chłopców) badanych uznała, że alkohol nie jest środkiem odurzającym silnie i wpływającym na psychikę, funkcjonowanie organizmu i zachowanie człowieka. Znaczna większość respondentów – 86,73% (44 dziewcząt i 54 chłopców) uważa, że człowiek uzależniony od alkoholu odpowiada za swoje czyny, gdyż według 53,09% (23 dziewcząt i 37

chłopców) uczniów kierowca , który wypije przed podróżą pół piwa – nie jest pod wpływem alkoholu. Odpowiedzi gimnazjalistów potwierdzają zaistnienie faktu, że pijące alkohol nastolatki łatwiej popadają w alkoholizm niż dorośli. Ponadto 55,75% (29 dziewcząt i 34 chłopców) ankietowanych osób twierdzi, że choroba alkoholowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się w to wtrącać. Ponad połowa osób badanych 63,71% (27 dziewcząt i 45 chłopców) sądzi, że jeśli przed piciem zjesz posiłek, alkohol działa wolniej. Większość uczniów 61%(32 dziewcząt i 37 chłopców) uważa, że można się uzależnić od piwa, a tylko 35,4% (22 dziewcząt i 18 chłopców) badanych twierdzi, że choroba alkoholowa wpływa na pogorszenie stanu zdrowia. Jednakże, aż 80,93% (42 dziewcząt i 49 chłopców) badanych potwierdza fakt, że po wypiciu alkoholu robi się nieraz rzeczy , których później człowiek się wstydi.

Porównywalne odpowiedzi padły w pytaniu, że po wypiciu alkoholu łatwiej jest przemawiać do grupy ludzi (49,55% - prawda, 49,45% -fałsz). Przypuszczanie, iż picie alkoholu sprawia, że ludzie stają się bardziej przyjacielscy potwierdziło aż 61,06% respondentów (31 dziewcząt i 38 chłopców). Ponad połowa 65,48 (35 dziewcząt i 39 chłopców) uczniów zgadza się , że picie alkoholu pozwala nie koncentrować się na problemach domowych i zapomnieć o troskach i kłopotach. Według 64,72% (28 dziewcząt i 44 chłopców) osób alkohol jest silnie działającym czynnikiem, który ułatwia pozytywny odbiór wrażeń i doświadczeń, a 43,48 % (18 dziewcząt i 30 chłopców) uczniów sądzi, że alkohol ułatwia uczenie się, zaś 53,09% (25 dziewcząt i 35 chłopców) czyli ponad połowa badanych uważa, że choroba alkoholowa nie oznacza, że jak człowiek zacznie pić to nie może przestać. Niespełna połowa respondentów 46,90% (17 dziewcząt i 36 chłopców) jest zadania, że świat jest tak urządzony, że ludzie muszą pić , żeby żyć. W mniemaniu 48,67% (24 dziewcząt i 31 chłopców) uczniów alkoholik, to osoba, która pije codziennie, a według 87,72% (39 dziewcząt i 54 chłopców) osób alkohol wpływa na sposób myślenia, mówienia i poruszania się , zaś 61,06%(26 dziewcząt i 43 chłopców) nie zgadza się z twierdzeniem, że alkoholizm to choroba powodująca różne zaburzenia psychiczne u osoby uzależnionej. Wśród badanych osób 71,03 %(32 dziewcząt i 46 chłopców) uważa , że szybciej można się upić, gdy pije się różne gatunki alkoholi, i że nie jest się alkoholikiem , dopóki nie ma przymusu rannego wypicia alkoholu 76,10%(35 dziewcząt i 51 chłopców). Jednak ponad połowa gimnazjalistów – 61,94% (29 dziewcząt i 41 chłopców) zgadza się , że alkoholik czy alkoholiczka wyrządza krzywdę całej rodzinie, ponieważ alkohol powoduje zaburzenia pamięci, utrudnia przypominanie czegoś i zapamiętywanie nowych informacji 87,61% (42 dziewcząt i 57 chłopców). Z kolei tylko 40,70% (13 dziewcząt i 33 chłopców) na podstawie własnego doświadczenia i wiedzy sądzi, że ilość alkoholu zawarta w butelce piwa, lampce wina i kieliszku wódki jest mniej więcej taka sama. Procentowe odpowiedzi potwierdzają prawdę w opinii uczniów na następujące pytania: alkoholicy piją alkohol wyłącznie z powodu słabego charakteru – 58,41% (32 dziewcząt i 34 chłopców); pijani kierowcy częściej powodują wypadki -38,93%; oraz po wypiciu alkoholu człowiek częściej popada w konflikty z prawem – 69,91% (38 dziewcząt i 41 chłopców). Według 77,99% (32 dziewcząt i 55 chłopców) ankietowanych uczniów alkohol wypity na „pusty żołądek” jest mocniejszy, a 46,01 % (27 dziewcząt i 25 chłopców) uważa, że choroba alkoholowa jest na całe życie, ale można nauczyć się nie pić. W opinii 53,98 % (25 dziewcząt i 36 chłopców) uczniów alkohol nie jest trawiony w organizmie tak jak inne pokarmy, a 67,55% (29 dziewcząt i 47 chłopców) osób twierdzi, że prawdziwy mężczyzna powinien mieć „mocną głowę”, to znaczy móc dużo wypić.

## Results

The total number of students is tested 113 people aged 15-17 years, including 59.29% (67) of the total respondents were boys and 40.71% (46) of the respondents were girls. Among the respondents was 71.68% urban population (81) and 28.32% (32) of rural residents. The results in this regard, illustrated in Chart 1 and 2.

Figure 1. Age and gender of respondents

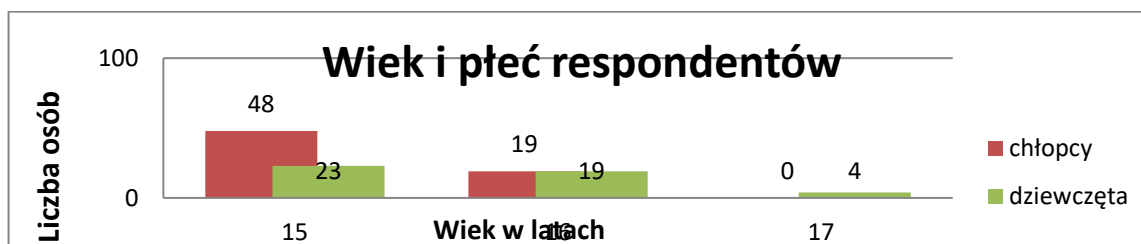
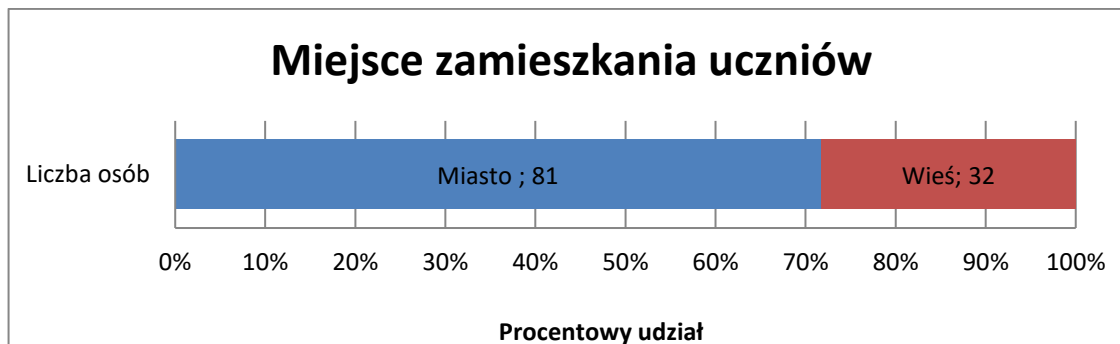


Chart 2. The place of residence of students



On the first question, "Do you know what it is alcohol?" More than half of respondents 59.28% (67) answered that "yes"; 15.78% (17) 'I think so'; 17.69% (20) "unlikely", while only 8.08% (8) pupils is not aware of the alcohol. Statistical analysis showed that gender had an effect on the answer selected by the student. Slightly more girls than boys did not know what it is clearly more alcohol and were uncertain of what the substance is. Results of the test Chi - square is statistically significant, because with  $p < 0.05$ ,  $p = 0.05$ ;  $\chi^2 = 3.84$ . Distribution of responses illustrated in Table 1.

Table 1. Awareness of the concept of "alcohol" and sex surveyed students

<i>Do you know what it is alcohol?</i>				
	Boys		girls	
	N	%	N	%
<b>Yes</b>	37	32.74	thirty	26.54
<b>Probably yes</b>	7	6.94	10	8.84
<b>Probably not</b>	15	13.27	5	4.42
<b>No</b>	8	7.07	1	1.01

$\chi^2 = 3.84$ ,  $p = 0.05$  at  $p < 0.05$ ; .

However, an attempt to give their own definition of alcohol (Question: Alcohol you think it?) Fared very badly. Junior high school students have little knowledge on the subject. Only 23% of respondents chose the correct answer. In contrast, the question "What is alcoholism?", Up to 68% of the students granted the correct answer, it is a compulsion to drink alcohol. Then only 30% of respondents answer correctly marked, with a man who is addicted to alcohol is the one who drinks alcohol once a week.

In a study of alcohol they know the students surveyed found that 100% of students know the beer, followed by wine (79%), vodka (65%). However, when students had to evaluate alcohol What do you think are the most dangerous? "The most frequently reported type of alcohol was vodka. None of the respondents did not mention wine or champagne as the type of alcohol, which can be dangerous to your health. The question "Do you think that alcohol harms? ', Up to 86.7% of respondents answered that in the affirmative. thereby confirming a relatively high awareness of the health risks associated with alcohol. The most common source of secondary and junior high school students about alcohol are colleagues, the Internet, television, siblings, as well as a colleague / friend who consume alcohol. The most common reasons young people reaching for alcoholic beverages by respondents include: family conflicts (61%), curiosity (59%), insecurity (51%) and easy access to alcohol (39.8%). The vast majority of students - 74 people (65%) confirmed that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights and quarrels. Greater knowledge showed the boys, which confirms the result ( $\chi^2 = 10.23$ ,  $p = 0.006$  at  $p < 0.05$ ) test Chi2 confirm statistical significance. This result is illustrated in Table 2. that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights and quarrels. Greater knowledge showed the boys, which confirms the result ( $\chi^2 = 10.23$ ,  $p = 0.006$  at  $p < 0.05$ ) test Chi2 confirm statistical significance. This result is illustrated in Table 2. that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights and quarrels. Greater knowledge showed the boys, which confirms the result ( $\chi^2 = 10.23$ ,  $p = 0.006$  at  $p < 0.05$ ) test Chi2 confirm statistical significance. This result is illustrated in Table 2.

Table 2. The compound of alcohol with young people in fights and arguments - and the sex of students?

<i>Is it true that young people under the influence of alcohol more often than others are involved in fights and quarrels?</i>				
	<b>Boys</b>		<b>girls</b>	
	N	%	N	%
<b>Yes</b>	36	31.85	38	33.62
<b>No</b>	16	14,15	5	4.42
<b>I do not know</b>	15	13.27	3	2.65

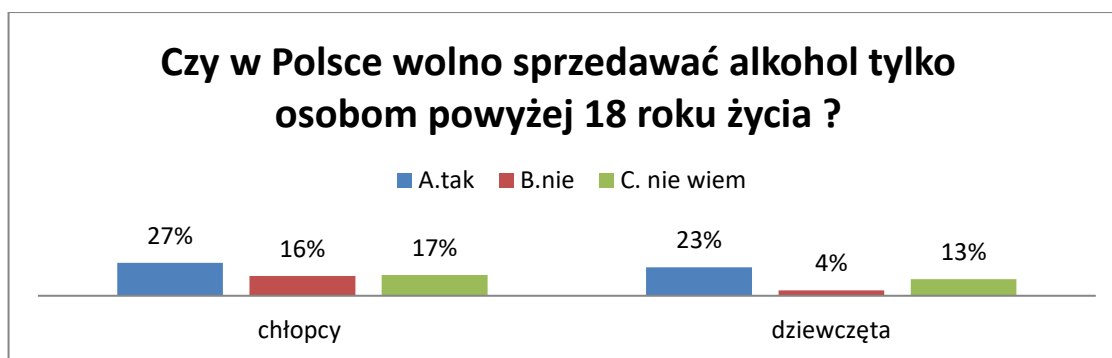
$\chi^2 = 10.23$ ,  $p = 0.006$  when  $p < 0.05$

More than half of respondents (58 students) confirmed the fact that young people aged 15 - 17 years who drink alcohol, May greater risk of falling into conflict with the police. Unfavorable results showed the question of "Have you ever been drinking / drunk alcohol?". The vast majority of students - 76.1% admitted that occasionally consume alcohol. This means that among the surveyed students start drinking age begins at age 15. Research has shown that drinking alcohol is a problem in the peer environment respondents. Only 45 patients (29 boys and 16 girls) have elementary knowledge of the

consequences of drinking alcohol. The worst of them students recognized: conflict with the law (61.9%), retirement (50%), family conflicts (34%) and school failure. Unfortunately, over 68% of students do not know where the alcoholic can help in the treatment of alcoholism. Only a small group of people said that this may be a group of Alcoholics Anonymous, educators or other flu support.

In Poland only allowed to sell alcohol to people under 18 years of age. This issue is regulated by the Sobriety and prevention of alcoholism [10]. An analysis of the question "Does Poland allowed to sell alcohol only to persons over 18 years of age?" It follows that knowledge of the age limit of surveyed students is very small. As many as 56 people (50%) mistakenly believe that not to sell alcohol to a minor; 30% have no opinion on this subject, and only 20% gave the correct answer "no." Detailed results on this graph shows the 3.

Chart 3. Does Poland allowed to sell alcohol only to persons over 18 year. F.? Gender surveyed students



The study youth admits that it often happens that in their peer environment underage person bought alcohol. Students believe that access to information about alcohol and alcoholism increases knowledge, which in turn warns of deadly addiction (57%), the rest of the students believe that, it is the possession of such knowledge may give rise to unhealthy 'interest and curiosity, which can lead addiction. " Students almost all acknowledged that they often can talk to your parents when you are in trouble. (Always or often - 37% boys, 33% girls). However, the question Did your parents talk to you about problems that may arise from the drinking of alcohol by young people up to 98 ?, with 113 people responded that parents do not talk to them on such topics. Very disturbing is the result indicating permission to drink alcohol, that manifest the parents of the young people. The study youth in large part because it is convinced that before turns 18 parents allow them to consume alcohol. So says as many as 71% of respondents. Detailed results on this topic tables illustrate No. 3,4,5,6 and 7.

Table 3. The phenomenon of selling alcohol to underage people in the environment - and the sex of the respondents

<i>Does your community happened (saw) to a young person (under 18 years) bought alcohol?</i>				
	<b>Boys</b>		<b>girls</b>	
	N	%	N	%
<b>Yes</b>	48	42.47	23	20.35
<b>No</b>	19	16.81	23	20.35
<b>I do not know</b>	0	0	0	0

$\chi^2 = 4.33$   $p = 0.11$  with  $p < 0.05$

Table 4. Access to information about alcohol and alcoholism - and sex students

<i>Access to information about alcohol and alcoholism makes you think:</i>				
	<b>Boys</b>		<b>girls</b>	
	N	%	N	%
<b>Interest and curiosity, which can lead to addiction</b>	29	25.66	19	16.81
<b>The increase of knowledge, which in turn warns of deadly addiction</b>	38	33.62	27	23.89

$\chi^2 = 0.03$   $p = 0.86$  with  $p < 0.05$

Table 5. Emotional support families and high school students sex subjects

<i>When you're in trouble, are you sad, can you talk about it with their parents (Mother or father)?</i>				
	<b>Boys</b>		<b>girls</b>	
	N	%	N	%
<b>Always</b>	thirty	26.54	13	11.50
<b>Often</b>	11	9.73	14	12.38
<b>Sometimes</b>	11	9.73	10	8.84
<b>Rarely</b>	7	6.19	2	1.76
<b>Never</b>	8	7.07	7	6.19

$\chi^2 = 4.79$ ,  $p = 0.09$ , with  $p < 0.05$

Table 6. Frequency of conversations between parents and children about alcohol.

<i>Did your parents talk to you about problems that may arise from the drinking of alcohol by young people?</i>				
	<b>Boys</b>		<b>girls</b>	
	N	%	N	%
<b>Yes</b>	7	6.19	8	7.07
<b>No</b>	60	53.09	38	33.62

$\chi^2 = 3.23, p = 0.16$  with  $p < 0.05$

Table 7. Allowing parents to their children's alcohol consumption below 18 years of age - and sex of respondents.

<i>Do you think parents will allow you to drink alcohol before you complete 18 years?</i>				
	<b>Boys</b>		<b>girls</b>	
	N	%	N	%
<b>Yes</b>	48	42.47	32	28.31
<b>No</b>	10	8.84	6	5.30
<b>I do not know</b>	9	7.96	8	7.07

$\chi^2 = 1.13, p = 0.28$  with  $p < 0.05$

The next stage of research and secondary school youth was to evaluate selected elements of knowledge about alcohol and alcoholism. 40 test was used for affirmative sentences - true and false. . The results were clearly differentiated. This is illustrated in the table below.



Table 8. Test No. 40 affirmative sentences - true and false.

		Truth				Falsehood			
no questions	The content of the question	girls		Boys		girls		Boys	
		N	%	N	%	N	%	N	%
41.	With alcoholism can be cured easily.	13	11.50	31	27.43	33	29.20	36	31.86
42.	Alcoholism causes a loss of control over their own behavior	40	35.40	48	42.48	6	5.31	19	16.81
43.	Alcoholism has a negative impact on family life	40	35.40	56	49.56	6	5.31	11	9.73
44.	The alcoholic can learn to drink in a controlled manner.	29	25.66	47	41.59	17	15.04	20	17.70
45.	The men quickly become addicted to women.	18	15.93	33	29.20	28	24.78	34	30.09
46.	There is an effective remedy for alcoholism.	31	27.43	31	27.43	15	13.27	36	31.86
47.	The man who drinks alcohol is an alcoholic.	24	21.24	27	23.89	22	19.47	40	35.40
48.	Alcoholism causes problems at work.	44	38.94	53	46.90	2	1.77	14	12.39
49.	Alcohol is more harmful than forty-teenager.	25	22.12	40	35.40	21	18.58	27	23.89
50.	Alcohol is a drug heavily influencing the psyche, body function and human behavior.	35	30.97	49	43.36	11	9.73	18	15.93
51.	Addicted to alcohol is not responsible for his actions.	2	1.77	13	11.50	44	38.94	54	47.79
52.	The driver, who drank half a beer before the journey is not under the influence of alcohol.	23	20.35	thirty	26.55	23	20.35	37	32.74
53.	Teens who drink alcohol more easily fall into alcoholism than adults	thirty	26.55	29	25.66	16	14.16	38	33.63
54.	Alcoholism is a private matter and no one should interfere in it.	29	25.66	34	30.09	17	15.04	33	29.20
55.	If you eat a meal before drinking, alcohol slower.	27	23.89	45	39.82	19	16.81	22	19.47
56.	You can become addicted to beer.	32	28.32	37	32.74	14	12.39	thirty	26.55
57.	Alcoholism affects the deterioration of health.	22	19.47	18	15.93	24	21.24	49	43.36
58.	After drinking alcohol often gets things you later man ashamed.	42	37.17	49	43.36	4	3.54	18	15.93
59.	After drinking alcohol, it is easier to speak to a group of people.	21	18.58	35	30.97	24	21.24	thirty	26.55
60.	Drinking alcohol makes people become more friendly.	31	27.43	38	33.63	15	13.27	29	25.66

61.	Drinking alcohol can not concentrate on domestic problems, forget about the worries and troubles.	35	30.97	39	34,51	11	9.73	28	24,78
62.	Alcohol is a potent factor that facilitates positive reception of impressions and experiences.	28	24,78	44	38,94	18	15.93	23	20.35
63.	Alcohol facilitates learning.	18	15.93	thirty	26.55	28	24,78	37	32.74
64.	Alcoholism means that a man begins to drink it can not stop.	21	18.58	32	28.32	25	22.12	35	30.97
65.	The world is so constructed that the people must drink to live.	17	15.04	36	31.86	29	25.66	31	27.43
66.	Alcoholic is someone who drinks every day.	24	21.24	31	27.43	22	19.47	36	31.86
67.	Alcohol affects the way you think, speak and move.	39	34,51	59	52.21	7	6.19	8	7.08
68.	Alcoholism is a disease that causes a variety of psychiatric disorders in people addicted.	20	17.70	24	21.24	26	23.01	43	38.05
69.	Faster you get drunk when you drink different kinds of alcohol.	32	28.32	46	40.71	14	12.39	21	18.58
70.	It is not an alcoholic, until there is no compulsion to drink alcohol wounded.	35	30.97	51	45.13	11	9.73	16	14.16
71.	Alcoholic or alcoholic harms the whole family.	29	25.66	41	36.28	17	15.04	26	23.01
72.	Alcohol causes zab.pamięci, something difficult to recall and remembering new information.	42	37.17	57	50.44	4	3.54	10	8.85
73.	The amount of alcohol in a bottle of beer, a glass of wine and a glass of vodka is more or less the same.	13	11.50	33	29.20	33	29.20	34	30,09
74.	Alcoholics drink alcohol only because of weak character.	32	28.32	34	30,09	14	12.39	33	29.20
75.	Drunk drivers often cause accidents.	19	16.81	25	22.12	27	23.89	42	37.17
76.	After drinking man often falls into conflict with the law.	38	33.63	41	36.28	8	7.08	26	23.01
77.	Alcohol consumed on an "empty stomach" is stronger.	32	28.32	55	48.67	14	12.39	12	10.62
78.	Alcoholism is a lifetime, but you can learn not to drink.	27	23.89	25	22.12	19	16.81	42	37.17
79.	Alcohol is not digested in the body like other foods.	25	22.12	36	31.86	21	18.58	31	27.43
80.	A real man should have a "strong head" that is able to drink a lot.	29	25.66	47	41,59	17	15.04	20	17.70

The question of whether alcoholism can easily be cured ?, up to 61.06% (33 girls and 36 boys) of respondents said that this claim is false. 77.88% (40 girls and 48 boys) students believe that alcoholism causes a loss of control over their own behavior, and as many as 84.96% (40 girls and 56 boys) confirmed the fact that alcoholism has a negative impact on family life. On the other hand, only 33.74% (17 girls

and 20 boys) surveyed believe that the alcoholic can learn to drink in a controlled manner. On the statement, "The men quickly become addicted to women," answers were estimated at almost the same; 45.13% (18 girls and 33 boys) of the respondents considered that this is true, and 54.87% (28 girls and 34 boys), that is a false tone. Among all respondents 54.88% (31 girls and 31 boys) think that there is an effective cure for alcoholism, and 46.12% (24 girls and 27 boys) believe that a person who drinks alcohol is an alcoholic. According to 85.84% (44 girls and 53 boys) students alcoholism causes trouble work, alcohol is more damaging to a teenager than a forty 57.52% (25dziewcząt and 40 boys), and only 26% (11 girls and 18 boys) of the respondents considered that alcohol is not a narcotic and strongly influences the psyche, body function and human behavior. The vast majority of respondents - 86.73% (44 girls and 54 boys) believe that a person addicted to alcohol is responsible for his actions because, according to 53.09% (23 girls and 37 boys) students a driver who drank half a beer before you travel - it is not under the influence of alcohol. Replies middle school students confirmed the existence of the fact that teenagers who drink alcohol more easily fall into alcoholism than adults. In addition, 55.75% (29 girls and 34 boys) of respondents say that alcoholism is a private matter and no one should interfere in it. More than half of the respondents, 63.71% (27 girls and 45 boys) think that if you eat a meal before drinking, alcohol slower. Most of the 61% of students (32 girls and 37 boys) believes that it can become addicted to beer, and only 35.4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later. drinkers that teenagers get into alcoholism easier than adults. In addition, 55.75% (29 girls and 34 boys) of respondents say that alcoholism is a private matter and no one should interfere in it. More than half of the respondents, 63.71% (27 girls and 45 boys) think that if you eat a meal before drinking, alcohol slower. Most of the 61% of students (32 girls and 37 boys) believes that it can become addicted to beer, and only 35.4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later. drinkers that teenagers get into alcoholism easier than adults. In addition, 55.75% (29 girls and 34 boys) of respondents say that alcoholism is a private matter and no one should interfere in it. More than half of the respondents, 63.71% (27 girls and 45 boys) think that if you eat a meal before drinking, alcohol slower. Most of the 61% of students (32 girls and 37 boys) believes that it can become addicted to beer, and only 35.4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later. that alcoholism is a private matter and no one should interfere in it. More than half of the respondents, 63.71% (27 girls and 45 boys) think that if you eat a meal before drinking, alcohol slower. Most of the 61% of students (32 girls and 37 boys) believes that it can become addicted to beer, and only 35.4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism

affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later. that alcoholism is a private matter and no one should interfere in it. More than half of the respondents, 63.71% (27 girls and 45 boys) think that if you eat a meal before drinking, alcohol slower. Most of the 61% of students (32 girls and 37 boys) believes that it can become addicted to beer, and only 35.4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later. 4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later. 4% (22 girls and 18 boys) of respondents say that alcoholism affects the deterioration of health. However, up to 80.93% (42 girls and 49 boys) of respondents confirmed by the fact that after drinking often gets things which a man is ashamed of later.

Comparable responses fell in the question, that after drinking easier jest to speak to a group of people (49.55% - the truth, -fałsz 49.45%). Presuming that drinking alcohol makes people become more friendly confirmed up 61.06% of the respondents (31 girls and 38 boys). 65.48 More than half (35 girls and 39 boys) students agree that drinking alcohol can not focus on the problems of home and forget about the worries and troubles. According to 64.72% (28 girls and 44 boys) of alcohol is a potent factor that facilitates positive reception of impressions and experiences, and 43.48% (18 girls and 30 boys) students think that alcohol facilitates learning, and 53.09 % (25 girls and 35 boys) more than half of respondents believe that alcoholism does not mean that a man begins to drink it can not stop. Less than half of the respondents 46, 90% (17 girls and 36 boys) is a task that the world is so constructed that the people must drink to live. In the opinion 48.67% (24 girls and 31 boys) students an alcoholic is someone who drinks every day, and by 87.72% (39 girls and 54 boys) of alcohol affects the way you think, speak and move, and 61 06% (26 girls and 43 boys) does not agree with the statement that alcoholism is a disease that causes a variety of psychiatric disorders in people addicted. Among the respondents, 71.03% of people (32 girls and 46 boys) believes that the faster you get drunk when you drink different kinds of alcohol, and that he is not an alcoholic, until there is no compulsion to drink alcohol wounded 76.10% (35 girls and 51 boys). However, more than half of high school students - 61.94% (29 girls and 41 boys) agree alcoholic or alcoholic that harms the whole family, because alcohol causes memory impairment, difficult to recall something and remembering new information 87.61% (42 girls and 57 boys). On the other hand, only 40.70% (13 girls and 33 boys) on the basis of their own experience and knowledge thinks that the amount of alcohol in a bottle of beer, a glass of wine and a glass of vodka is more or less the same. Response rates confirm the truth in the opinion of the students the following questions: alcoholics drink alcohol only because of a weak character - 58.41% (32 girls and 34 boys); drunk drivers cause more accidents -38.93%; and after drinking man often falls into conflict with the law - 69.91% (38 girls and 41

boys). According to 77, 99% (32 girls and 55 boys) students surveyed, alcohol consumed on an "empty stomach" is stronger, and 46.01% (27 girls and 25 boys) believe that alcoholism is a lifetime, but you can learn not to drink. In the opinion of 53.98% (25 girls and 36 boys) students alcohol is not digested in the body like other foods, and 67.55% (29 girls and 47 boys) of people say that a real man should have a "strong head" this means being able to drink a lot.

## Dyskusja

W Polsce monitorowaniem spożywania alkoholu zajmuje się ESPAD - Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach. Wiosną 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. [9]. Liczne piśmiennictwo wskazuje, że ponad 80% młodzieży swój pierwszy kontakt z alkoholem miało między 15. a 19. rokiem życia. [4]. Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa.[9]. Badanie własne wykazało, że na pytanie „ Czy wiesz co to jest alkohol ?” ponad połowa badanych osób 59,28% (67) odpowiedziała , że „tak”; 15,78% (17) „raczej tak”; 17,69% (20) „raczej nie”, zaś tylko 8,08% (8) uczniów nie posiada wiedzy czym jest alkohol. Analiza statystyczna wykazała, że płeć miała wpływ na wybraną przez ucznia odpowiedź. Dziewczeta nieco częściej niż chłopcy nie wiedziały czym jest alkohol i wyraźnie częściej były niepewne tego czym jest ta substancja. Wynik testu Chi – kwadrat jest istotny statystycznie, gdyż przy istotności  $p < 0,05$ , i  $p = 0,05$ ;  $\chi^2$  wynosi 3,84. Porównując wyniki badań z doniesienia pt” Zachowania zdrowotne związane ze spożyciem alkoholu i wiedza młodzieży gimnazjalnej na temat skutków nadużywania alkoholu” z wynikami z badań własnych oba przedstawiają się identycznie. W obu badaniach najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo. Podobnie kształtują się odpowiedzi dotyczące motywów spożywania alkoholu ;w obu doniesieniach jako motywy młodzież gimnazjalna podała m.in. dla poprawy nastroju, dlatego, że piją koledzy, dla pokonania lęku i dodania odwagi. Zaś do źródeł wiedzy z których badana młodzież najczęściej czerpała informacje – nasze wyniki są odmienne; wiodącym źródłem okazało się nie internet tylko koledzy i koleżanki, którzy piją alkohol , telewizja, oraz rodzeństwo a także w mniejszym stopniu Internet. [12]. Po przeanalizowaniu kilku doniesień z badań jak również i własnych możemy stwierdzić, że młodzi ludzie często sięgają po napoje alkoholowe dlatego, aby poczuć się dorosłym, chcąc zaspokoić swoją ciekawość, często wyrazić bunt w stosunku do otaczającego świata, odreagować trudności życiowe Alkohol wzbudza zatem poczucie pewności siebie, przynosi odprężenie, pozwala zapomnieć o obowiązkach, równoważąc przykre doznania. Powodem tego rodzaju konsumpcji jest nierzadko niedojrzałość emocjonalna, ale może to być również jeden ze sposobów radzenia sobie z różnymi napięciami emocjonalnymi, stresami. Wszystkie te okoliczności wczesnej konsumpcji alkoholu naruszają równowagę psychiczną młodej, dorastającej osoby o jeszcze nie w pełni ukształtowanej osobowości. [6,11]. W kontekście społeczno - medycznym według ankietowanych najgroźniejszymi następstwami picia alkoholu mogą być: utrata zdrowia, uzależnienie, zmiany w zachowaniu oraz niepowodzenia w szkole czy też konflikty rodzinne.

Według Pisarskiej i współautorów, nastolatki w Polsce nie mają większych problemów ze zdobyciem alkoholu [8]. Alkohol kupują sami lub proszą o kupno kogoś starszego, a osoby te zazwyczaj się zgadzają. Jak wykazuje wiele badań, w Polsce odmową sprzedaży alkoholu nieletniemu kończy się tylko 10% prób takiego zakupu . W tym przypadku szczególny wpływ na możliwość kupna alkoholu mają lokalne samorządy. To do nich należy monitorowanie przestrzegania prawa, które – co warto podkreślić – zabrania sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia [3,7]. Ankietowani w dużej liczbie stwierdzili, że niekiedy byli świadkami, kiedy to sprzedano alkohol osobom poniżej 18 roku życia.

## Discussion

In Poland, the monitoring of alcohol involved in the ESPAD - European school survey. In the spring of 2015. In the framework of the international project "European School Survey Project on Alcohol and Drugs" (ESPAD) was carried out auditorium survey on a representative sample of third grade students of secondary schools (age: 15-16 years) and second grade secondary schools (age: 17-18 years) of our country. [9]. Several literature indicates that more than 80% of adolescents their first contact with an alcohol was between 15 and 19 years of age. [4]. Alcoholic beverages are the most widely used psychoactive substance among school children, as is the case in the adult population. [9]. Own study showed that nand the question "Do you know what it is alcohol?" more than half of respondents 59.28% (67) answered that "yes"; 15.78% (17) 'I think so'; 17.69% (20) "unlikely", while only 8.08% (8) pupils is not aware of the alcohol. Statistical analysis showed that gender had an effect on the answer selected by the student. Slightly more girls than boys did not know what it is clearly more alcohol and were uncertain of what the substance is. Results of the test Chi - square is statistically significant, because with  $p < 0.05$ ,  $p = 0.05$ ;  $\chi^2$  is 3.84. Comparing the results of the reports entitled " Health behaviors associated with alcohol consumption and junior high school students knowledge on the effects of alcohol abuse "with the results of their own research both They represent identically. In both studies, the most popular alcoholic beverage among all young people is beer. Similarly shape the answers about the motives of alcohol consumption, in both reports as motives among secondary school students reported to improve mood, because drinking colleagues, to overcome fear and add courage. And the sources of knowledge which studied young people drew the most information - our results are different; leading source of Internet turned out to be not only colleagues who drink alcohol, television, and siblings and to a lesser extent the Internet. [12]. After analyzing a number of research reports as well as our own and we can conclude that young people often reach for alcoholic drinks because, to feel adult, wanting to satisfy their curiosity, often express rebellion in relation to the surrounding world, relieve hardship Alcohol induces a sense of confidence, therefore, brings relaxation, let's forget about responsibilities, balancing discomfort. The reason for this kind of consumption is often emotional immaturity, but it can also be one of the ways of coping with different voltages emotional stresses. All these circumstances early alcohol consumption affect the psychological balance of young and adolescent people with not yet fully formed personality. [6,11]. In the context of socio - medical surveyed the most dangerous consequences of drinking alcohol can be: loss of health, addiction, behavioral changes and failures in the school or family conflicts. Alcohol helps relieve hardship, therefore, arouses a sense of confidence, brings relaxation, lets forget about responsibilities, balancing discomfort. The reason for this kind of consumption is often emotional immaturity, but it can also be one of the ways of coping with different voltages emotional stresses. All these circumstances early alcohol consumption affect the psychological balance of young and adolescent people with not yet fully formed personality. [6,11]. In the context of socio - medical surveyed the most

dangerous consequences of drinking alcohol can be: loss of health, addiction, behavioral changes and failures in the school or family conflicts. Alcohol helps relieve hardship, therefore, arouses a sense of confidence, brings relaxation, let's forget about responsibilities, balancing discomfort. The reason for this kind of consumption is often emotional immaturity, but it can also be one of the ways of coping with different voltages emotional stresses. All these circumstances early alcohol consumption affect the psychological balance of young and adolescent people with not yet fully formed personality. [6,11]. In the context of socio - medical surveyed the most dangerous consequences of drinking alcohol can be: loss of health, addiction, behavioral changes and failures in the school or family conflicts. The reason for this kind of consumption is often emotional immaturity, but it can also be one of the ways of coping with different voltages emotional stresses. All these circumstances early alcohol consumption affect the psychological balance of young and adolescent people with not yet fully formed personality. [6,11]. In the context of socio - medical surveyed the most dangerous consequences of drinking alcohol can be: loss of health, addiction, behavioral changes and failures in the school or family conflicts. people with adolescent not yet fully formed personality. [6,11]. In the context of socio - medical surveyed the most dangerous consequences of drinking alcohol can be: loss of health, addiction, behavioral changes and failures in the school or family conflicts. people with adolescent not yet fully formed personality. [6,11]. In the context of socio - medical surveyed the most dangerous consequences of drinking alcohol can be: loss of health, addiction, behavioral changes and failures in the school or family conflicts.

INccording Pisarska and co-authors, teenagers in Poland do not have major problems with getting alcohol [8]. They buy alcohol themselves or ask someone older to buy, and they usually agree. As shown by many studies in Poland refused to sell alcohol to minors end up only 10% of the trials such a purchase. In this case a particular impact on the ability to purchase alcohol to local governments. It is up to them to monitor compliance with the law - which, it should be stressed - prohibits the sale of alcohol to persons under 18 years of age [3,7]. Respondents in large numbers found that sometimes witnessed, when it sold alcohol to persons under 18 years of age.

#### **Posumowanie uzyskanych wyników**

Wiedzę młodzieży szkolnej na temat alkoholu można ocenić jako przeciętną. Ponad połowa badanych osób 59,28% (67) odpowiedziała , że „tak”; 15,78% (17) „raczej tak”; 17,69% (20) „raczej nie”, zaś tylko 8,08% (8) uczniów nie posiada wiedzy czym jest alkohol. Można również zauważyć, że w zależności od płci, odpowiedzi były zróżnicowane. Analiza statystyczna wykazała, że płeć miała wpływ na wybraną przez ucznia odpowiedź. Chłopcy wykazali się tutaj nieco większą wiedzą na

zadane pytanie. Dziewczeta nieco częściej niż chłopcy nie wiedziały czym jest alkohol. Wynik testu  $\chi^2$  jest istotny statystycznie, gdyż przy istotności  $p < 0,05$ , i  $p = 0,05$ ;  $\chi^2$  wynosi 3,84. Natomiast na pytanie "czym jest choroba alkoholowa?"; tutaj aż 85,84% (44 dziewcząt i 53 chłopców) uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi, że jest to przymus picia alkoholu. Najpopularniejszy wśród badanych uczniów gatunkiem alkoholu jest Piwo. Jednogłośnie bo aż 100% młodzieży odpowiedziała, że piwo, natomiast wino otrzymało 78,12%, a wódka 64,55%. Głównym źródłem wiedzy młodzieży na temat alkoholu jest wiedza, którą dostarczają im koledzy i koleżanki 78,02% (38 dziewcząt i 40 chłopców), internet 5,89% (21 dziewcząt i 32 chłopców), rodzeństwo, a także kolega lub koleżanka którzy spożywają alkohol. Wiedzę młodzieży szkolnej na temat konsekwencji nadużywania alkoholu można ocenić jako niską. Dziewczeta reprezentowały nieco wyższy poziom wiedzy niż chłopcy. Aż 86,7 % młodzieży stwierdziło, że alkohol szkodzi, jednak tylko 39,13% osób (16 dziewcząt i 29 chłopców) posiada wiedzę na temat jakie są następstwa picia alkoholu. Najgroźniejszym następstwem według 62,83 % (27 dziewcząt i 43 chłopców) uczniów jest to konflikt z prawem, 50,44% (28 dziewcząt i 29 chłopców) wybrało osamotnienie, a 33,25% (20 dziewcząt i 18 chłopców) konflikty rodzinne (20 dziewcząt i 18 chłopców) i niepowodzenia szkolne (10 dziewcząt i 23 chłopców). Na uwagę zasługuje pytanie dotyczące czy choroba alkoholowa powoduje kłopoty w pracy zawodowej? Tutaj odpowiedzi były zaskakujące ponieważ aż 85,84% (44 dziewcząt i 53 chłopców) wiedziało, że jest to prawda. W kolejnym pytaniu czy alkohol powoduje zaburzenia pamięci utrudnia przypomnienie czegoś i zapamiętywanie nowych informacji ankietowani wykazali się dużą wiedzą bo aż 87,61% (42 dziewcząt i 57 chłopców) podało prawidłową odpowiedź – prawda. Na pytanie czy uzależniony od alkoholu nie odpowiada za swoje czyny, ankietowani uznali w 14,06% (2 dziewcząt i 13 chłopców), że jest to prawda.

Ostatnim postawionym celem było pytanie czy uczniowie rozmawiają ze swoimi rodzicami na tematy związane z spożywaniem alkoholu i konsekwencjami jego konsumpcji? Uczniowie stwierdzili, że dostęp do informacji o alkoholu i chorobie alkoholowej powoduje ich zdaniem według 57,51% (27 dziewcząt i 38 chłopców) wzrost wiedzy, co w rezultacie ostrzega przed śmiertelnym nałogiem, pozostała część uczniów (19 dziewcząt i 29 chłopców) uważa, że to zainteresowanie i ciekawość może doprowadzić do uzależnienia. Według uzyskanych odpowiedzi okazało się, że uczniowie mogą często porozmawiać z rodzicami, gdy mają kłopoty. Jednak na pytanie czy rodzice rozmawiali z Tobą o problemach jakie mogą wynikać z picia alkoholu przez młodych ludzi?, aż 86,72% (38 dziewcząt i 60 chłopców) odpowiedziała, że rodzice nie rozmawiają z nimi na takie tematy.

## **A summary of the results**

Knowledge of school children about alcohol can be assessed as average. More than half of respondents 59.28% (67) answered that "yes"; 15.78% (17) 'I think so'; 17.69% (20) "unlikely", while only 8.08% (8) pupils is not aware of the alcohol. You may also notice that depending on gender, responses were varied. Statistical analysis showed that gender had an effect on the answer selected by the student. The boys showed up here a little more knowledge of the question. Slightly more girls than boys did not know what it is alcohol.  $\chi^2$  test result is statistically significant, because with  $p < 0.05$ ,  $p = 0.05$ ;  $\chi^2$  is 3.84. In contrast, the question "What is alcoholism?"; here up to 85.84% (44 girls and 53 boys) granted students the correct answer, it is a compulsion to drink alcohol. The most popular among the surveyed students species of alcohol is beer. Unanimously as much as 100% of young people said that beer, and wine received 78.12%, 64.55% and vodka. The main source of knowledge of young people about alcohol is the knowledge we provide them with colleagues 78.02% (38 girls and 40 boys), internet 5.89% (21 girls and 32 boys), siblings, as well as a colleague or friend who consume alcohol. Knowledge of schoolchildren



about the consequences of alcohol abuse can be assessed as low. Girls represented slightly higher level of knowledge than boys. As many as 86.7% of young people said that alcohol harms, but only 39.13% of people (16 girls and 29chłopców) have knowledge about what are the consequences of drinking alcohol. The most serious consequence of 62, 83% (27 girls and 43 boys) students is a conflict with the law, 50.44% (28 girls and 29 boys) chose loneliness, and 33.25% (20 girls and 18 boys) family conflicts (20 girls and 18 boys ) and school failure (10 girls and 23 boys). Noteworthy is a question about whether alcoholism causes problems at work? Here the answers were surprising because up to 85.84% (44 girls and 53 boys) know that this is true. Another question asked whether alcohol causes memory impairment makes it difficult to recall something and remembering new information, respondents demonstrated a great knowledge as much as 87.61% (42 girls and 57 boys) reported the correct answer - the truth. On the question of whether addicted to alcohol is not responsible for their actions, respondents recognized the 14.06% (2 girls and 13 boys)

The last goal was posed the question whether the students talk to their parents on topics related to alcohol consumption and its consequences? The students found that access to information about alcohol and alcoholism causes them to believe by 57.51% (27 girls and 38 boys) increase knowledge, which in turn warns of deadly addiction, the remaining students (19 girls and 29 boys) think that this interest and curiosity can lead to addiction. According to the responses, it turned out that the students can talk often with their parents when they are in trouble. However, the question of whether parents talked to you about problems that may arise from the drinking of alcohol by young people ?, up to 86.72% (38 girls and 60 boys) responded that parents do not talk with them on such topics.

## **Wnioski**

1. Należy stwierdzić , że mimo istnienia wielu programów profilaktyki nadużywania alkoholu - w tym adresowanych do młodych osób - w dalszym ciągu istnieje potrzeba edukacji zdrowotnej młodzieży w wieku badanej młodzieży gimnazjalnej zarówno w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu, metod wsparcia osób z problemem alkoholowych i dróg szukania pomocy osiągalnych dla osób młodych jak też samego alkoholu - jego specyficznego oddziaływania szczególnie na młode organizmy .
2. Badania własne potwierdzają, że wiek 15-17 lat sprzyja obniżeniu wieku inicjacji alkoholowej. Inicjacja alkoholowa jest tym łatwiejsza, że współcześnie młodzież ma zbyt łatwy dostęp do alkoholu. Alkohol można kupić praktycznie bez ograniczeń.
3. W związku z wysokim odsetkiem młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej można przypuszczać, iż w najbliższym czasie, zjawisko częstej konsumpcji napoi alkoholowych będzie się nasilać. Dorastające dzieci, przed ukończeniem 18 roku życia mogą stać się osobami nałogowo pijącymi. Należy więc kłaść nacisk na prewencję alkoholizmu już w wieku szkolnym, przez spotkania i lekcje wychowawcze z młodzieżą. Nauczyciele powinni zobowiązać się do przekazywania uczniom informacji jakie są konsekwencje nadużywania alkoholu.
4. Potrzeba konstrukcji nowych programów edukacyjnych atrakcyjnych dla młodzieży jest tym bardziej zasadna, że producenci różnych postaci alkoholi niestety skutecznie docierają do młodego "klienta" swoich produktów posługując się wyrafinowanymi metodami marketingu.

## **Conclusions**

1. It should be noted that although there are many programs for prevention of alcohol abuse - including for young people - there is still a need for health education of youth in the age of the young people in both high school students about the consequences of alcohol abuse, methods of support for people with alcohol problems and seek ways help achievable for young people as well as the alcohol - especially its specific impact on young organisms.
2. Our findings confirm that the age of 15-17 years conducive to lowering the age of initiation of alcohol. Initiation alcohol is the easier that contemporary youth is disposed easy access to alcohol. Alcohol can buy virtually without restriction.
3. Due to the high percentage of junior high school students and secondary can be assumed that in the near future, the phenomenon of frequent consumption of alcoholic beverages will increase. Adolescent children before the age of 18 can become a people addicted drinkers. You should therefore place emphasis on prevention of alcoholism already of school age, through meetings and educational lessons with the youth. Teachers should promise to provide students with information, what are the consequences of alcohol abuse.
4. The need for construction of new educational programs attractive to young people is all the more appropriate that the producers of various forms of alcohol unfortunately effectively reach young "client" of their products using sophisticated marketing methods.

### **Piśmiennictwo:**

1. Alkohol a młodzież, <https://pijodpowiedzialnie.pl/mlodziez/>, (dostęp na dzień 10.07.2018r.)
2. Alkoholizm wśród młodzieży <https://portal.abczdrowie.pl/alkoholizm-wsrod-mlodziezy>, (dostęp na dzień 10.07.2018r.)
3. Badanie wykonane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego województwa Pomorskiego przez PBS DGA Spółka z o.o.: Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną w województwie pomorskim. [http://www.woj-pomorskie.pl/downloads/PBS\\_DGA\\_raport.pdf](http://www.woj-pomorskie.pl/downloads/PBS_DGA_raport.pdf) (dostęp: 21.07.2018).
4. Chassin L, DeLucia C. Picie w okresie dojrzewania. [w:] Picie alkoholu w różnych okresach życia. PARPA, Warszawa 2000: 84-100.
5. Deckert A. Kultura fizyczna studentów Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Kultura fizyczna 1999, 3-4: 10-11.
6. Hartel CR, Glantz MD. The Treatment of Drug Abuse: Changing the Paths. [in:] Drug Abuse, Origin and Intervention. Am Psychol Ass, Washington 1998.
7. Leczenie alkoholizmu. Terapia alkoholowa. <http://leczenie.alkoholizmu.info/temat/alkoholizm/> (dostęp: 21.12.2018)
8. Pisarska A, Borucka A, Okulicz-Kozaryn K, Bobrowski K. Picie alkoholu w wypowiedziach młodzieży w wieku 13–15 lat. [http://www.ipin.edu.pl/archiwum/2002/t15n4\\_2.pdf](http://www.ipin.edu.pl/archiwum/2002/t15n4_2.pdf) (dostęp: 26.07.2018).
9. Sierosławski J., Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r., WARSZAWA 2015
10. USTAWA z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ( Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
11. Verster A, Bunning E. Training manual. Key aspects of substitution treatment for opiats dependence. EuroMethwork 2008.
12. Żołnierczuk-Kieliszek D., Kulik T., Sidor I., i wsp., Zachowania zdrowotne związane ze spożyciem alkoholu i wiedza młodzieży gimnazjalnej na temat skutków nadużywania alkoholu, Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu, 2013, Tom 19, Nr 2, 162–167.

### **Literature:**

1. Alcohol and young people, <https://pijodpowiedzialnie.pl/mlodziez/>, (access on the day 10.07.2018r.)
2. Alcoholism among young people <https://portal.abczdrowie.pl/alkoholizm-wsrod-mlodziezy>, (access on the day 10.07.2018r.)
3. The study commissioned by the Marshal Office of the Pomeranian by PBS DGA Ltd.: Drinking alcohol and drug use among school students in Pomorskie. [http://www.woj-pomorskie.pl/downloads/PBS\\_DGA\\_raport.pdf](http://www.woj-pomorskie.pl/downloads/PBS_DGA_raport.pdf) (access: 07.21.2018).
4. Chassin L DeLucia C. drinking during puberty. [In] Drinking in different periods of life. PARPA, Warsaw 2000: 84-100.
5. A. Deckert Physical students of the Academy of Medical Sciences. In Poznan. Physical Culture in 1999, 3-4: 10-11.

6. CR Hartel, MD Glantz. The Treatment of Drug Abuse: Changing the Paths. [In:] Drug Abuse, Origin and Intervention. Am Psychol Ass, Washington in 1998.
7. Treatment of alcoholism. Therapy alcohol. <http://leczenie.alkoholizmu.info/subject/alcoholism/> (accessed: 21/12/2018)
8. A writer, Borucka A, Okulicz Kozaryn-K, K Bobrowski Drinking statements in adolescents aged 13-15 years. [http://www.ipin.edu.com/archive/2002/t15n4\\_2.pdf](http://www.ipin.edu.com/archive/2002/t15n4_2.pdf) (access: 26.07.2018).
9. Sierosławskand J., National Bureau. Drug Prevention National Agency for Solving Alcohol Problems Institute of Psychiatry and Neurology, use of alcohol and drugs by school students report nationwide survey carried out in 2015. WARSAW 2015
10. ACT of 26 October 1982. On Upbringing in Sobriety and Counteracting Alcoholism (Journal. U. 2002. No. 147, pos. 1231 as amended. D.).
11. Verster A, Bunning E. Training Manual. Key aspects of substitution treatment for opiats dependence. EuroMethwork, 2008.
12. Żołnierczuk-shot D., Curlew T., Sidor I., et al., Health behaviors associated with alcohol consumption and junior high school students knowledge on the effects of alcohol abuse, General Medicine and Health Science, 2013, Volume 19, No. 2, 162-167.